

Pensions at a Glance: Public Policies across OECD Countries 2005 Edition

Summary in Danish

OECD pensioner kort fortalt: Offentlige politikker tværs over OECD lande 2005 udgave

Sammendrag på dansk

I de seneste år har der været en bølge af pensionsreformer tværs over OECD-lande. Disse ændringer blev hovedsageligt motiveret af bekymringer om den *økonomiske bæredygtighed* af pensionsordninger i sammenhæng med aldrende befolkninger. Et dybdegående kig på pensionsordninger afslører komplicerede strukturer og regler, hvilket gør det besværligt at sammenligne pensionsordninger. Ikke desto mindre giver erfaringsdeling af pensionsreform og dens indvirkning værdifulde oplysninger til politikerne.

Rapporten viser, hvor stor en pension folk, der starter med at arbejde nu, kan forvente at modtage, når de bliver pensioneret. Denne analyse besvarer en række politiske spørgsmål. Beskytter pensionsordninger imod fattigdom? Er de økonomisk bæredygtige? Hvordan behandler de folk med lave indkomster eller afbrudt beskæftigelse? Denne rapport er den første i en serie, der vil udkomme hvert andet år. Fremtidige udgaver vil også evaluere indvirkningen på pensionsreformer.

Denne rapport viser den retning, som pensionsordningerne er på vej hen imod. Sammenligningerne tværs over lande afslører en forskellighed i hensættelser til pension i OECD-lande. Analysen, der fremlægges i denne rapport, dækker alle bindende pensionsordninger — ikke blot offentlige pensionsordninger men også alle obligatoriske private pensioner. Den gennemgår også sikkerhedsnet for de ældre, og den tager skatteforskelle med i betragtning, både tværs over lande og blandt arbejdere og pensionister. Som sådan giver denne rapport et komplet billede af overførslerne tværs over og i generationer og således af den *sociale tilstrækkelighed* af pensionsordninger.

Pensionsprogrammer har to hovedformål. Det første er omfordeling af indkomst til pensionister med lave indkomster og forebyggelse af fattigdom for ældre. Det andet er at

hjælpe arbejdere med at bibeholde levestandarderne ved pensionering ved at erstatte indkomst fra arbejde på et passende niveau. De fleste lande stræber efter begge mål i den overordnede pensionspolitik, men der er stor forskel på ligevægten i betoningen mellem de to ens formål.

Denne rapport viser, at arbejdere med gennemsnitsindkomster i OECD-lande kan forvente, at deres pension efter skat er lige under 70% af værdien af deres indtægter efter skat. Landene med den laveste *netto kompensationsrate* er Irland og New Zealand, som blot har grundlæggende pensionsordninger og netto kompensationsrater på mindre end 40%. Storbritannien og USA har en smule højere netto kompensationsrater på ca. 50%.

Arbejdere med lave indkomster i OECD-lande med den halve gennemsnitsindkomst vil modtage en netto kompensationsrate på gennemsnitligt ca. 85%. Men i nogle lande er pensionerne til fattige arbejdere meget lav. I Tyskland, Mexico, Den Slovakiske Republik og USA er sikkerhedsnet-pensioner til arbejdere med et langt arbejdsliv bag sig mindre værd end en fjerdedel af de økonomisk brede, gennemsnitlige indkomster.

Nogle lande har stræbt efter at *forbinde bidrag og ydelser* tættere. Fx i Italien, Polen og Ungarn er omfordelingsfunktionerne for pensionsordninger fuldstændig blevet afskaffet. Hvis pensionsordningen ikke omfordeler til fattige mennesker, så spiller transopgjorte sikkerhedsnetbestemmelser generelt en vigtigere rolle i pensionsindkomsterne.

Alle OECD-lande har en form for *sikkerhedsnet* for ældre mennesker. Disse er som oftest transopgjort programmer. Den gennemsnitlige, minimums pensionsfordel for arbejdere med et langt arbejdsliv bag sig tværs over OECD-lande er lidt under 29% af værdien af gennemsnitlige indkomster.

Denne rapport afslører, at det personlige *skattesystem* spiller en vigtig rolle i støtte til ældre mennesker. Ofte har pensionister ikke udgifter til sociale ydelser, og da personlig indkomstskat er progressiv, så er den gennemsnitlige skattesats på pensionsindkomst typisk mindre end skattesatsen på arbejdsindkomster. Hertil kommer, at de fleste indkomstskattesystemer giver fortrinsbehandling enten til pensionsindkomster eller til pensionister ved at give ekstra tillæg eller kredit til ældre mennesker.

Netto kompensationsrater for gennemsnitlige indkomster er 22% højere end brutto kompensationsrater (i gennemsnit tværs over OECD). Men effekten af skatter og bidrag for folk med lave indkomster er mere dæmpet end i gennemsnit, fordi de førstnævnte betaler mindre i skat og bidrag end arbejdere med større indkomster. Differentieringen mellem brutto og netto kompensationsrater for arbejdere med lave indkomster er 17% i gennemsnit.

De fleste lande inddrager skattebidrag fra rige pensionister. Men Tyskland og USA er to undtagelser. De giver skattebidrag tværs over indkomst (selv om dette bliver ændret i Tyskland).

Justeringen af pensioner i betaling, der reflekterer ændringer i udgifter eller levestandarder — "*indeksregulering*" — har længe været det centrale i debatten om den økonomiske bæredygtighed i pensionsordninger. Næsten alle OECD-lande forbinder nu pensioner til forbrugerpriser. Men der er stadig nogle, der justerer pensioner på linje med

gennemsnitlige indkomster, hvilket kan koste mere end 20% mere, end hvis pensionerne var indeksreguleret med priser.

En relateret funktion er "*værdiforøgelse*": justeringen af tidligere indkomster, der skal begrunde ændringer i levestandarder mellem tiden, hvor pensionsrettigheder optjenes, og hvor de skal udbetales. Indtil for ganske nylig har værdiforøgelse fået meget mindre opmærksomhed end indeksregulering til trods for dens magtfulde indvirkning på pensionsfordele.

De fleste OECD-lande revaluerer tidligere indkomster på linje med økonomidækkende vækst i indkomsten. Men der er adskillige undtagelser — Belgien, Frankrig, Korea og Spanien — hvor tidligere indkomster værdiforøges med priserne. Lønninger vokser sædvanligvis hurtigere end priser, så prisværdiforøgelse leder til væsentligt lavere kompensationsrater end indkomstværdiforøgelse. Prisværdiforøgelse for en arbejder med et langt erhvervsliv bag sig kan resultere i en pension, der er 40% lavere end under en indkomstværdiforøgelse.

Pensionsrigdom — den nuværende værdi af den fremtidige strøm af udbetalte pensioner — er den mest omfattende indikator for pensionsløfter. Den tager hensyn til det niveau, hvorpå pensioner udbetales, den alder hvor folk er berettigede til at modtage en pension, folks forventede levetid og hvordan pensioner justeres efter pensionering, således at de afspejler væksten i lønninger eller priser. Luxembourg har den højeste pensionsrigdom for en arbejder, der har haft en middel indkomst, til en værdi af 18 gange gennemsnitslønninger for mænd og næsten 22 gange for kvinder (grundet en højere forventet levetid for kvinder). Dette svarer til USD 587 000 på tidspunktet for pensionering; næsten tre gange gennemsnittet for OECD-lande. Den laveste pensionsrigdom for en person, der har haft en middel arbejdsindkomst, findes i Irland, Mexico, New Zealand, Storbritannien og USA, hvor den er mindre end seks gange gennemsnitsindkomsten. Naturligvis bidrog folk i disse lande ofte mindre til pensionsordninger, da de var i arbejde, så det kan være misvisende at referere til dem som værende mindre "generøse" end i de øvrige lande, der lover højere pensionsrigdom til pensionister.

Den pensionsstøtteberettigede alder i de fleste OECD-lande er 65. Island og Norge har, og USA vil få, en normal pensionsalder på 67. Den pensionsstøtteberettigede alder er mindre end 65 i Den Tjekkiske Republik, Frankrig, Ungarn, Korea, Den Slovakiske Republik og Tyrkiet. Frankrig har brutto kompensationsrater under OECD's gennemsnitsindkomster på mellem 75 og 200 % af gennemsnittet. Men pensionsrigdom overstiger dog OECD-gennemsnittet, fordi den pensionsstøtteberettigede alder på 60 er relativt lav og den forventede levetid er relativt høj.

Indvirkningen af forskelle i *levetid* på pensionsrigdom er ret stor. Hvor andre ting er ens, da har lande med kort levetid — Ungarn, Mexico, Polen, Den Slovakiske Republik og Tyrkiet — råd til at betale mænd en pension, der er 10% højere end et land med OECD-gennemsnitlige dødelighedsrater (fx Tyskland, Italien og USA). Som en kontrast hertil øges byrden på pensionsordningerne ved længere forventet levetid. For mænd er pensionsrigdommen næsten 8% højere i de fem lande med den højeste, forventede levetid som er Japan, Island, Norge, Sverige og Schweiz.

© OECD 2005

Dette sammendrag er ikke en officiel OECD oversættelse.

Reproduktion af dette sammendrag er kun tilladt på betingelse af, at OECD copyright og titel på den originale publikation nævnes.

Sammendrag på flere sprog er oversatte uddrag af OECD publikationer, der oprindeligt blev publiceret på engelsk og fransk.

De er gratis tilgængelige på OECD Online Bookshop www.oecd.org/bookshop/

For yderligere oplysninger kan man kontakte afdelingen OECD Rettigheder og Oversættelser,
Direktoratet for Offentlige Anliggender og Kommunikation.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
Frankrig

Besøg vores website www.oecd.org/rights/

